

Dit voorjaar sluiten het lagekostenbedrijf en het hightechbed na acht jaar onderzoek hun deuren. De onderzoeksresultaten breed uitgemeten, maar wat zijn de bevindingen van de bedr In deel twee van deze serie zijn Martin de Bree (hightechbed) Withaar (lagekostenbedrijf) aan het woord over voeding.

Arbeidsbesparing voeren

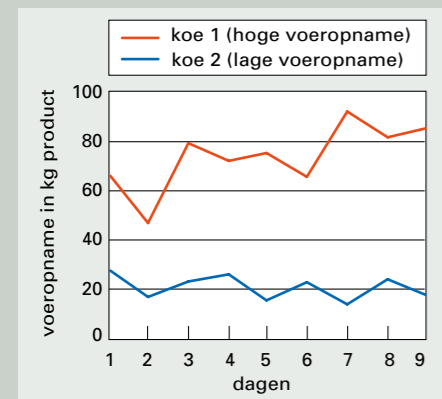
Cirkelopstelling voerrobot vanwege warmteontwikkeling nog niet optimaal

MARTIN DE BREE

Wij zijn gestart met het voeren via een voermengwagen. Daarmee kan je een rantsoen heel goed balanceren om de koeien optimaal te voeren. Ook na de komst van het individueel ruwvoersysteem Atlantis zijn we het jongvee met de voermengwagen blijven voeren. Zo kun je ze prachtig in conditie houden. Wanneer ze te vet dreigen te worden, meng je gewoon wat stro mee. Het jongvee voeren was hard. Het inseminatiemoment is bij een hoogtemaat van 135 centimeter en 350

Figuur 1 – Individuele voeropname

kilo lichaamsgewicht. Sommige pinken bereiken dat al op een leeftijd van twaalf maanden. Wanneer ze vervolgens als vaars afkalfden bleek de productie prima en waren ze voldoende uitgezwaard. De Atlantis was een prototype. Ik was vooraf een beetje huiverig voor gevolgen voor de melkproductie, maar door de langzame gewinning aan het systeem bleef de productiedaling beperkt. Eerst gaven we alleen krachtvoer via de robot en de krachtvoerboxen, maar het laatste jaar hebben we al het voer volledig via individuele rantsoenen verstrekt. Zo kregen verse koeien een rantsoen van tachtig procent mais en twintig procent gras en oudmelkte dieren juist een rantsoen met honderd procent gras. De conditiescore en het aantal lactatiedagen bepaalden welk dier welk rantsoen kreeg. Wat betreft arbeidsbesparing leverde het mij uiteindelijk niet zo heel veel op. In de winter was tweemaal in de week voer klaarzetten voldoende, maar in de zomer moest dat vaker, om broei te voorkomen. Echt arbeidsbesparend zou het zijn als de

robot zelf het voer uit de kuil zou halen. Het is niet voor niets een prototype; het eerste jaar zijn er veel ontwikkelingen doorgevoerd en niet elke ontwikkeling was meteen een verbetering. Sommige koeien hadden al snel door dat bij de buurvrouw lekkerder voer te halen was en dat betekende dat er in het begin dieren werden verstoten. Nieuw hekwerk kon deze problemen enigszins voorkomen. Ook de cirkelopstelling van het systeem riep vooral in de zomer discussie op. De koeien staan met de koppen naar elkaar en de temperatuur in het centrum van het voersysteem liep daardoor flink op door de warmte van de dieren. Dat trok weer vliegen aan en het begon er niet frisser op te ruiken. Ook voor onderhoud aan het systeem bleek de cirkelopstelling niet ideaal. Toch is het wel een mooi systeem. Op koeniveau zie je grote verschillen. Zo vrat onze topkoe vijftig kilo droge stof per dag. Je weet wel dat een bepaalde koe veel vreet, maar nog mooier is om het in de cijfers terug te zien.

ROEL WITHAAR

De voeropname neemt in de stal snel af wanneer de koeien naar buiten gaan. Afhankelijk van de resterende voorraad mais, sluit ik de maiskuil kort daarna af. We werken met voorraadvoeren aan het voerhek. In de zomermaanden kan je echter niet voor een week mais klaarzetten omdat het te snel gaat broeien. Door de klaver in het land wordt het rantsoen vanaf augustus steeds eiwitrijker en daarom maak ik dan de maiskuil weer open. In de beginjaren zetten we zowel kuil- als maisblokken voor het voerhek dat we vervolgens steeds aanduwden met de schuif die op de trekker zit gemonteerd. Maar het te lage staldak laat te weinig ruimte voor de trekker om het voer goed

aan te kunnen duwen. Maisblokken vielen daardoor uit elkaar en dat zorgde voor broei. Nu voeren we de mais via een selectiehek en de voorraad vullen we met de voorlader steeds bij. Zelf zou ik ook weer voor een eenvoudig voersysteem kiezen. Gewoon blokken aan het voerhek en aanschuiven. Dat werkt prima. Arbeidstechnisch is het heel eenvoudig. Ik ben nu zeven uur in de week kwijt aan het voeren. Dat sommige koeien alleen mais of alleen graskuil eten is niet erg. Ik ga ervan uit dat koeien zestien kilo melk kunnen produceren van het rantsoen voor het voerhek. Wie meer wil produceren, moet maar meer ruwvoer opnemen. In de melkput krijgen ze maximaal acht kilo krachtvoer per dag, meer kunnen ze daar niet op. Een krachtvoerbox zou geen verkeerde investering zijn om de koeien in de piek van hun productie nog wat extra krachtvoer te geven. Ook het voeren van jongvee moet zo sober mogelijk, de koude opfok past goed bij dit bedrijf. Al het krachtvoer dat ik

niet aan jongvee geef, kan naar de melkkoeien. Na een halfjaar krijgen kalveren hier geen krachtvoer meer. Ik geloof niet in die versnelde opfokprogramma's met veel krachtvoer. Ook hier kalven de holsteinvarzen gewoon af op vierentwintig maanden en dan wegen ze 580 kilo. De droge koeien gaan met het oudere jongvee naar buiten. In de winter krijgen ze gewoon gras en droogstandmineralen. Dat is niet goed volgens de voeroverlichters, maar in het afgelopen jaar had ik geen enkele koe met melkziekte. Natuurlijk, als het fout gaat, gaan we het ook anders doen. Het hoge kaligehalte in het gras is gevaarlijk in verband met melkziekte. Je kunt je overal voor verzekeren en speciaal krachtvoer voeren om problemen te voorkomen. Maar dat maakt het systeem ook meteen kostbaar. En dat is nu net wat ik niet wil.

Tabel 1 – Voerkosten lagekostenbedrijf

jaar	kg kv/100 kg meetmelk	kv.kosten (euro/100 kg melk)
1998	16,4	2,6
1999	13,7	1,9
2000	16,0	2,5
2001	18,7	3,3
2002	17,3	2,6
2003	16,9	2,4
2004	15,3	2,3
2005	14,8	2,2
2006	15,2	2,1

